

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХЕРСОНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Економічний факультет

МАТЕРІАЛИ

*Всеукраїнської студентської
науково-практичної
конференції*

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ НАУКОВІ
СТУДІЇ 2024

26 квітня 2024 року

УДК 005:339.9(043.2)

Рекомендовано до друку
Вченою радою економічного факультету
Херсонського державного аграрно-економічного
університету (протокол № 10 від «30» квітня 2024 р.)

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ НАУКОВІ СТУДІЇ 2024: матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (26 квітня 2024 р., м. Херсон-Кропивницький) / за ред. Н. В. Кириченко, Л. В. Кононенко, Ю. Л. Главацької та ін. Херсон-Кропивницький, 2024. 199 с.

Матеріали конференції містять дослідницькі здобутки здобувачів вищої освіти, отримані у різних галузях науки: економіки, обліку та оподаткування, публічного управління, права та адміністрування, менеджменту, інформаційних технологій, психології, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу тощо. Конференція покликана сприяти комунікації, обміну досвідом і результатами наукових напрацювань, обговорення актуальних питань економіки, фінансів, підприємництва, бізнесу та управління, впливу на них інформаційних технологій, євроінтеграції, умов воєнного становища та інше.

Для здобувачів вищої освіти, науковців і фахівців.

Матеріали збірника подаються в авторській редакції та друкуються мовою оригіналу.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, географічних назв, цитат та інших відомостей несуть автори публікацій. Відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права» при використанні наукових ідей та матеріалів цього збірника, посилання на авторів і видання є обов'язковим.

Відповідальний за випуск – декан економічного факультету, к.е.н., доцент Кириченко Н. В.

Технічний редактор: к. філол. н., доцент кафедри публічного управління, права та гуманітарних наук Главацька Ю. Л.

Розповсюдження і тиражування матеріалів без офіційного дозволу Херсонського державного аграрно-економічного університету заборонено!

© Колектив авторів, 2024

© ХДАЕУ, 2024

ЗМІСТ

ПІДПРИЄМНИЦТВО, ОБЛІК ТА ФІНАНСИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Микитас А.С., Кононенко Л.В. Інновації в управлінні фінансами: використання новітніх технологій у фінансовому аналізі	7
Мазуренко В.І., Бойко Л.О. Вплив біржової діяльності на розвиток підприємств	10
Кошуба Д.І., Бойко Л.О. Функціонування торговельних підприємств України в умовах воєнного стану	12
Ластовська В.Я., Кононенко Л.В. Вплив локації на успішність ресторанного бізнесу: фактори та стратегії вибору місця розташування	15
Томницький І.А., Кононенко Л.В. Проблематика та розвиток сільськогосподарського дорадництва в Україні	18
Ліштван О.О., Карнаушенко А.С. Інноваційність і прориви: аналіз портфеля венчурного фонду, заснованого Вікторією Тігіпко	21
Тітова А.О., Кононенко Л.В. Тіньова економіка: причини виникнення та шляхи подолання	25
Кащук Н.В., Коваль С.В. Нормативно-законодавче забезпечення збільшення бюджетної допомоги та грошових виплат при народженні (усиновленні) дитини	30
Лихацький В., Мармуть Л.О. Екологічна відповідальність сучасних компаній та її вплив на рівень екологічних витрат	33
Алексєєнко Є., Перчук О.В. Облікова політика при формуванні показників внутрішньої звітності	37
Міхєєва А.В., Повод Т.М. Бюджетна система України: її розвиток та реалії сьогодення	41
Єрмоменко В.П., Назарова Г.Б. Основні процедури при виконанні узгоджених процедур щодо стану розрахунків з бюджетом податку на додану вартість	44
Білан А.С., Назарова Г.Б. Системи оподаткування фізичних осіб-підприємців: сучасний стан та напрями вдосконалення	47

ПСИХОЛОГІЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Гемська Ю.С., Музика О.Ю., Шаумян О.Г. Аспекти вивчення впливу війни на жителів деокупованих територій України: зміни емоційного стану та ціннісних пріоритетів	51
--	----

Філоненко Л.О., Шаумян О.Г. Вектори вивчення емоційного вигорання в роботі психолога	54
Рискаль О.М., Шаумян О.Г. Мотиваційні чинники ігрової діяльності молодших школярів	58
Жижко З.Ю., Варнавська І.В. Психологічна характеристика занять рукопашним боєм	61
Савченко Д.О., Матусяк Г.І. Розвиток емоційного інтелекту через читання художньої літератури	64
Гладюк А.В., Макухіна С.В. Психологічні аспекти сучасних методів навчання та освітніх технологій	67
Гемська Ю.С., Акімова Н.В. Суб'єктивні стресогенні фактори, що впливають на ментальне здоров'я	68
Музика О.Ю., Акімова Н.В. Потенціал спорту для гармонізації фізичного і ментального здоров'я	72
Турченков І.О., Несін Ю.М. Психологічні особливості здобувачів вищої освіти при вивченні іноземних мов	76

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Машаріпова К.Б., Шаумян О.Г. Інструментарій соціально-психологічної роботи щодо реабілітації дітей-сиріт	79
Саваєва Є.А., Варнавська І.В. Значення та особливості волонтерства в Україні до війни і під час війни	82
Капрелова А.Л., Ковальов Д.В. Особливості впливу фармацевтичної галузі на соціально-економічний розвиток України	85
Кандала І.М., Ковальов Д.В. Бюджетний потенціал в системі фінансового забезпечення регіону	90
Трусова К.В., Ковальов Д.В. Фінансова спроможність як показник сталого розвитку регіону	93
Москаленко М.В., Аверчева Н.О. Фондова біржа та її роль в економіці	96
Єфремов А.О., Аверчева Н.О. Напрями підвищення ефективності використання земельних ресурсів	101
Луцюк О.Л., Аверчева Н.О. Роль сталого розвитку сільських територій в сучасних умовах	105
Консул Т.С., Орлик М.В. Формування стратегій сільського розвитку у сучасних умовах	109
Сушич В.С., Савченко В.М. Сільський розвиток в умовах становлення "Agriculture 5.0"	112

**ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИЙ ТА ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС В
УКРАЇНІ: РЕАЛІЇ, ВИКЛИКИ ТА ВІДНОВЛЕННЯ**

Мазуренко В.І., Бойко Л.М. Іншомовні назви закладів харчування Львова: від модного тренду до сучасної практики	116
Михайленко Є.Т., Дуб В.В. Гора «Кременець» як ідеальне місце для початку повоєнного відновлення закладів індустрії гостинності на Ізюмщині	119
Бєлік Д.В., Серєда Н.М. Особливості менеджменту підприємств індустрії гостинності в умовах фінансової кризи	122
Гаркавюк І.І., Круковська О.В. Проблеми та виклики, що стоять перед готельно-ресторанними підприємствами	126
Рзаєва Е.Р., Нікітенко К.С. Вплив історико-культурної спадщини на розвиток туристичних регіонів	131
Ілляшенко І.І., Серєда Н.М. Концепція стратегії маркетингової діяльності готельних підприємств	134

**ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА**

Богданова А.Д., Главацька Ю.Л. The British monarchy with the reference to “The Crown”	138
Остапюк К.А., Скібіна Т.І. Символічна політика України: трансформація і виклики у сучасному контексті	142
Куртучанова А.О., Сімонцева Л.О. Захист персональних даних в державному управлінні з використанням діджитал технологій	146
Капрєлова А.Р., Совач К.О. Публічне адміністрування в Британії: стан професії	150

**МЕНЕДЖМЕНТ ТА МАРКЕТИНГ: АДАПТИВНІСТЬ ДО
ВИКЛИКІВ НОВОЇ ЕКОНОМІКИ**

Бєлік Д.В., Боліла С.Ю. Нові підходи менеджменту та маркетингу в умовах сучасних економічних викликів	154
Костина О.С., Базака Р.В. Впровадження інформаційних технологій та інновацій у сільському господарстві: світовий досвід	157
Щепаняк А.С., Базака Р.В. Наслідки війни для сільського господарства та аграрного бізнесу та перспективи післявоєнного відновлення України	161
Жарінова Н.П., Боліла С.Ю. Вплив цифрових інновацій на конкурентоспроможність сучасних підприємств	165

Дворник О. Необхідність компетентності адаптивності для сучасного менеджера 170

***МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ
ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ ТА АГРОБІЗНЕСІ***

Смольянінов Д.К., Лобода О.М. Аналіз розвитку технологій інтернет-маркетингу підприємств малого бізнесу	174
Осіпова В.С., Кононенко Л.В. Фінансовий аналіз в умовах цифровізації: проблеми та перспективи	178
Непорожня П.О., Бондар Ю.А. Перспективи розвитку діджиталізації бухгалтерського обліку у вітчизняному бізнесі	181
Стаднійчук Р. Соціальний конфлікт у контексті управління підприємствами: причини, наслідки та шляхи врегулювання	184
Тугай В. Трансформація системи адаптивного управління підприємствами	187
Корнага О. Формування та розвиток цифрової економіки на регіональному рівні	190
Палієв В. Взаємозв'язок між глобальною нестабільністю та цифровими технологіями	193
Саркісян Н. Особливості управління персоналом в умовах цифровізації	196

2. Ukrainian Startup Fund, TA Ventures та Мінцифри розробили карту стартапів із пріоритетними для інвестування вертикалями. URL: <https://usf.com.ua/ukrainian-startup> (дата звернення: 02.04.2024).
3. Інноваційна діяльність та венчурний капітал в системній модернізації національної економіки: Монографія. Полтава : “Дивосвіт”. 2013. 183 с.
4. Інформація про Вікторію Тігіпко. URL: <https://forbes.ua> (дата звернення: 06.04.2024).
5. Необхідно демократизувати венчурний клас інвестицій – Вікторія Тігіпко. URL: <https://speka.media/viktoriya-tigipko> (дата звернення: 08.04.2024).
6. Огляд TA Ventures. URL: <https://pitchbook.com> (дата звернення: 08.04.2024).
7. Україна опустилася в рейтингу Global Startup Ecosystem 2022. Чому так? URL: <https://ain.ua> (дата звернення: 10.04.2024).

Тітова А. О. – здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня Херсонського державного аграрно-економічного університету

Кононенко Л. В. – к.е.н., доцент кафедри підприємництва, обліку та фінансів Херсонського державного аграрно-економічного університету

ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА: ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Тіньова економіка є складним та багатогранним явищем, надзвичайно актуальною та болючою проблемою, що існує за будь-яких суспільно-політичних умов в усіх країнах світу.

Сьогодні у науковій та фаховій літературі широко застосовуються такі терміни як “тіньова економіка”, “неофіційна економіка”, “таємна економіка”, “паралельний ринок”, “чорний ринок”, “нелегальна економіка” [1; 2; 7]. Але

всі ці дефініції поєднує те що, мова йде про різні види діяльності, які розвиваються поза державним обліком та контролем або заборонені законодавством країни.

З метою подолання тіньового сектору важливе значення має визначення основних причин його існування (таблиця 1).

Таблиця 1

Основні причини існування тіньової економіки

Соціально-економічні			
Низький рівень життя населення	Кризовий стан економіки, економічна нестабільність	Високий рівень оподаткування	Неефективна діяльність держави
Політичні			
Політична нестабільність	Корупція	Завищена регламентація економіки	
Правові			
Недосконалість законодавства	Недостатня діяльність правоохоронних структур з припинення незаконної і кримінальної економічної діяльності	Недосконалість механізму координації по боротьбі з економічною злочинністю	
Морально-етичні			
Лояльне ставлення до тіньової діяльності з боку суспільства			

Складено автором на підставі [1].

Для України найбільш поширеним видом тіньової економіки є або не оформлення працівників на роботу на легально працюючі підприємства або діяльність незареєстрованих підприємств. Крім того, для українських суб'єктів господарювання типовим є виплата “тіньової” (неофіційної) зарплати навіть на легально вироблену продукцію або надані послуги” [2]. Отже, основною причиною існування тіньового сектору є приховування реального доходу суб'єктами господарювання з метою уникнення (зменшення) сплати податків до бюджету держави. Це призводить і до нездорової конкуренції між “білим” і тіньовим бізнесом – будь-яка легальна діяльність господарюючого суб'єкта пов'язана із сплатою податків, а оскільки, робота підприємства та виплата податків за законами збільшують собівартість

Міждисциплінарні наукові студії 2024

продукції, тіньовий бізнес може вигравати в конкурентній боротьбі завдяки можливості встановлювати нижчі ціни.

Тіньова економіка не обмежується кордонами однієї держави, так достатньо поширеним є контрабандне ввезення товарів, нелегальний вивіз капіталу з країни, незаконна приватизація державного майна та не легальне використання природних ресурсів [5].

У контексті глобалізації і інтеграції тіньова економіка стає глобальним явищем, яке виходить за межі однієї країни. Так, на міжнародному рівні тіньовий сектор представлений групою самостійних, достатньо розвинених країн, які фактично управляють частиною світової економіки шляхом володіння відносно значної кількості нерухомості, акцій, облігацій, валюти тощо. Проведені компанією McKinsey Global Institute дослідження свідчать, що більше 12 трлн. дол. США є основою світового тіньового сектору [1]. Також значну частку в тіньовій економіці займає імпордне ввезення товарів закордону фізичними особами, що ввозяться на територію України начебто для власних потреб. При цьому не сплачуються відповідні податки на митниці, а потім ці товари перепродаються кінцевим споживачам. Таким чином, фізичні особи приймають участь у тіньовій підприємницькій діяльності, при цьому уникають сплати митних платежів, а отже – оподаткування.

На думку більшості науковців та практиків найкращий спосіб подолання тіньової економіки – це створення переваг для легального бізнесу відносно тіньового сектору; забезпечення умов, за яких працювати у легальному секторі більш зручно та вигідно; усвідомлення підприємцями, що шляхом сплати податків вони мають можливість долучитися до виконання соціально важливих функцій тощо. Також доцільним є посилення ролі держави щодо запобігання реєстрації фіктивних підприємств, внесення змін до законодавчих актів та законів, що регулюють фінансову та банківську діяльність, спрощення процедур здійснення підприємницької діяльності, тощо.

Незважаючи на те, що існує багато підходів щодо запобігання тіньовій економіці, можна виокремити основні з них:

- посилення ринкового регулювання економіки та проведення антикорупційної реформи;
- цільова спрямованість податкової реформи на зменшення податкового навантаження, забезпечення ефективного податкового адміністрування та стабільності державних фінансів;
- реформа банківської системи, що має бути спрямована на унеможливлення тіньових грошових потоків;
- реформа ринку праці: для бізнесу, для працівників, для державних органів щодо унеможливлення нелегальної зайнятості;
- судова реформа має бути направлена на забезпечення гарантій щодо справедливого суду та виконання судових рішень [3].

Натепер для України питання функціонування тіньового сектора та відповідно несплата податків до бюджету в умовах повномасштабних військових дій є доцільним розглядати як кримінальний злочин.

Для України подолання тіньової економіки є одним із пріоритетних напрямів фінансової політики держави, що задекларовано у Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022–2025 роки [6]. Актуальність прийняття заходів щодо боротьби з тіньовою економікою в Україні підкреслює її високий рівень. Так, якщо за різними оцінками у розвинених країнах тіньова економіка становить 12–16% ВВП; у країнах, що розвиваються – від 23 до 25% ВВП; у країнах з перехідною економікою – 30-50% ВВП, а в Україні 38% [1].

Отже, є необхідним вживати заходи щодо подолання тіньового сектора економіки. Її високий рівень гальмує соціально-економічний розвиток країни, сприяє зростанню інфляційних процесів та офіційного безробіття, призводить до зниження реального ВВП, знижує рівень добробуту населення. Зменшення економічної активності суспільства, послаблення соціального захисту

населення – це все наслідки тіньової економіки, що обумовлює зацікавленість всіх країн світу у боротьбі із тіньовим сектором.

Використана література

1. Дяченко О. П. Масштаби і структура тіньової економіки у світі та причини її виникнення. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2018. Вип. 2. С. 68–75. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2018_2_12 (дата звернення: 11.04.2024).

2. Кісіль М. І., Саловська Л. В. Регулювання доходів сільського населення : монографія. Київ : ННЦ ІАЕ, 2007. 222 с. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/12031> (дата звернення: 11.04.2024).

3. Микитенко Т., Мельник О., Чорна Т. Діяльність митних органів у протидії тіньовій економіці. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 57. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-138>.

4. Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД) URL: https://icps.com.ua/assets/uploads/files/t_novaeconom_kaukra_ni.pdf (дата звернення: 12.04.2024).

5. Повстин О., Кучеренко А. Тіньова економіка: сутність, причини виникнення та шляхи подолання. 2019. URL: <https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/6702/1/Кучеренко.pdf> (дата звернення: 12.04.2024).

6. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022–2025 роки та плану заходів з її реалізації. Розпорядження КМУ від 29 грудня 2021 р. № 1805-р. ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 12.04.2024).

7. Що таке тіньова економіка і скільки вона “краде” від ВВП? URL: <https://kse.ua/ua/community/stories/shho-take-tinova-ekonomika-i-skilki-vona-krade-vid-vvp/> (дата звернення: 10.04.2024).

Кащук Н. В. – здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня Херсонського державного аграрно-економічного університету

Коваль С. В. – к.е.н., доцент кафедри підприємництва, обліку та фінансів Херсонського державного аграрно-економічного університету

НОРМАТИВНО-ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБІЛЬШЕННЯ БЮДЖЕТНОЇ ДОПОМОГИ ТА ГРОШОВИХ ВИПЛАТ ПРИ НАРОДЖЕННІ (УСИНОВЛЕННІ) ДИТИНИ

Українське суспільство стикається з важливими викликами у сфері демографії та підтримки сімей, зокрема, у забезпеченні допомоги при народженні (усиновленні) дитини. Останні роки характеризуються катастрофічним зниженням народжуваності. Це створює необхідність у перегляді та удосконаленні організаційно-економічних механізмів надання фінансової підтримки молодим сім'ям. Законодавчі ініціативи, спрямовані на зміцнення соціальної підтримки у цій сфері, відіграють важливу роль у забезпеченні добробуту сімей та збереженні національної демографічної стабільності.

На сьогодні розмір державної грошової допомоги при народженні (усиновленні) дитини встановлено в сумі 41 280 грн незалежно від кількості народжених дітей у сім'ї. По відношенню до курсу долара США, ця сума зменшилася майже удвічі з початку 2014 року. Одноразово виплачують 10 320 грн, решта суми — протягом наступних 36 місяців рівними частинами. Тобто щомісяця виплачується по 860 грн. [1].